

Regeringskansliet
Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Covid-19-lag

Mot bakgrund av de intressen Åklagarmyndigheten har att beakta lämnas följande synpunkter på förslagen i promemorian.

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten understryker vikten av att de föreskrifter som utfärdas är så tydliga och enkla som möjligt för de som ska följa och tillämpa dem. Det är väl avvägt att enskilda personer ska kunna bestraffas med penningböter för överträdelser av föreskrifterna.

Förbud mot att samlas i ett sällskap av en viss storlek (avsnitt 9.7)

I 13 § föreslås att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om förbud mot att samlas i ett sällskap av en viss storlek på platser dit allmänheten har tillträde men inte sammankomster som är att anse som befogade. Regeringen har i både specialmotiveringen och lagkommentaren konkretiserat vilka typer av sammankomster som kan anses som befogade. Åklagarmyndigheten har förståelse för att det är svårt att ge ytterligare exempel, men mot bakgrund av intresset av en tydlig reglering, så bör det övervägas om det är möjligt att ytterligare konkretisera tillämpningsområdet.

Förbud mot att vistas på vissa platser (avsnitt 9.7)

Enligt 14 § ska det vara möjligt för regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa platser. Det är också här viktigt att de platser som avses beskrivs noggrant, inte bara på platsen i form av skyltning eller avspärningar, utan även i själva förbudet. Detta är av stor betydelse för genomslag och efterlevnad samt för att kunna beivra överträdelser.

Sanktionen vid överträdelser (avsnitt 13)

Åklagarmyndigheten instämmer i bedömningen att överträdelser av föreskrifter som meddelas med stöd av lagen bör leda till någon form av reaktion. När det gäller de som är ansvariga för verksamheter föreslås ett sanktionssystem med vitesföreläggande. Det framstår som rimligt att införa en straffrättslig sanktion mot enskilda personer som bryter mot föreskrifterna.

Straffskalan bör utformas med utgångspunkt från principerna om proportionalitet och ekvivalens. Med tanke på att det i straffbestämmelsen inte uppställs något krav på att det ska ha uppkommit någon risk för smittspridning och ansvar ska följa även om det är klarlagt att överträdelsen inte inneburit någon sådan risk bör påföljden stanna vid en måttlig sanktion. Det bör också beaktas att klart allvarigare fall där smitta har överförts eller hade kunnat spridas kan bestraffas med dagsböter enligt bestämmelserna om vållande till sjukdom enligt 3 kap. 8 § brottsbalken och framkallande av fara för annan enligt 3 kap. 9 § brottsbalken. Mot den bakgrunden anser Åklagarmyndigheten att penningböter är ett väl avvägt straff då en enskild person bryter mot aktuella föreskrifter. I sammanhanget kan noteras att det skulle möjliggöra en användning av ordningsbotsinstitutet om det skulle bedömas vara lämpligt.

Konsekvenser (avsnitt 18)

Det kan finnas en risk att personer som anser att beslutade rörelseinskränkningarna är oacceptabla på olika sätt visar sitt missnöje genom att i stora grupper bryta mot meddelade föreskrifter. Det skulle kunna röra sig om demonstrationer som samlar ett stort antal personer eller dansfester på allmänna platser. Den typen av reaktioner skulle inte endast vara negativa ur smittskyddssynpunkt utan även leda till påfrestningar och kostnader för rättsväsendet, vilka minskar förmågan att sköta andra angelägna uppgifter. I bedömningen av om vissa föreskrifter för att begränsa smittspridningen ska införas bör också dessa aspekter vägas in.

Detta yttrande har beslutats av vice riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av kammaråklagaren Isabelle Bjursten. I den slutliga handläggningen av ärendet har också rättschefen Marie-Louise Ollén, överåklagaren Lennart Guné och vice överåklagaren Peter Lundkvist deltagit.

Katarina Johansson Welin

Isabelle Bjursten

Kopia till

Kommunikationsavdelningen
Rättsavdelningen
Biblioteket
Paula Ljunggren, chefssekreterare